

“La passió de l’Aurora”

Reflexions sobre la violència de gènere

Coto Talens*

*“El dia que la dona pugui estimar
amb la seva força i no amb la seva debilitat,
no per fugir de si mateixa,
sinó per retrobar-se,
no per renunciar, sinó per afirmar-se,*

*Aleshores, l’amor, tant per a ella
com per a l’home
serà una font de vida
i no un perill mortal”.*

Simone de Beauvoir

Tot i els 50 anys transcorreguts des de la primera edició del *Segon sexe* de Simone de Beauvoir, el text que ens regala l’autora expressa tota la seva vigència i ens endinsa en una reflexió de completa actualitat: la violència domèstica.

La violència contra les dones en l’àmbit familiar, la violència de gènere, es fonamenta en un clar exercici de poder i dominació que estableix i reforça unes relacions asimètriques en les quals la submissió, l’aïllament i el dolor apareixen, a la dona, com a únics espais possibles.

Forma part d’una estratègia, més o menys conscient, més o menys subtil, en la qual l’objectiu és neutralitzar el desig i controlar les emocions *de l’altre*, és a dir, anul·lar la seva consciència subjectiva. D’aquesta manera *l’altre*, en la majoria dels casos, *l’altra*, acaba percebent-se com a simple objecte, susceptible d’èsser posseït pel subjecte que l’enfronta.

L’abordatge del problema és complex, existeixen factors culturals i socials que legitimen i perpetuen aquests patrons i sobre els quals hauríem d’actuar sense dilació, no solament pel dolor de les dones que en pateixen les conseqüències, sinó per la societat en general doncs, *qualsevol gest, qualsevol acte en el que algú se senti legitimat a utilitzar un poder, atorgat pels seus avantpassats, per malmetre físicament, psíquicament i/o emocionalment la persona*

*Associació de Tècnics Especialistes en Investigació i Estudis sobre la Realitat Llatinoamericana (ATELIER)

La privacitat de l’àmbit en el què s’exerceix la violència contra les dones, el silenci i la tolerància social encobreixen el problema, dificultant la seva anàlisi i la capacitat d’intervenció

que creu posseir, malmet a la vegada la dignitat de cadascun/a de nosaltres.

Per altra banda, la privacitat de l’àmbit en el qual s’exerceix aquest tipus de violència, el silenci i la tolerància social encobreixen el problema, dificultant la seva anàlisi i la capacitat d’intervenció.

Però existeix un altre punt de vista que no hem d’obviar. La violència familiar, per a limitar-se a l’àmbit de les relacions personals, es recrea i alimenta en la inter-subjectivitat humana propiciant, mitjançant *la delegació que la dona fa del seu propi poder*, el manteniment d’aquestes relacions estructurades sota el domini i la influència de l’home i que, al confondre’s amb la quotidianitat i desenvolupar-se en el marc “d’allò privat”, la mantenen en la més absoluta precarietat de recursos, “impossibilitant” així la seva reacció enfront d’aquesta situació.

El poder, en si, no és fàcil de conquistar, i encara menys si aquesta forma de poder no connecta amb la mirada subjectiva amb la qual la dona, des del seu propi desig, recrea allò que, massa vegades, és considerat com “la utopia” d’unes relacions renovades.

És aquí on tornem a les paraules de Simone de Beauvoir: “*El dia que la dona PUGUI estimar...*”. El poder com a possibilitat..., el permís que ella mateixa ha de concedir-se..., l’espai i els recursos per a conquerir-lo...

“Solament en les penombres, en les ombres, nia l’alliberament per al mateix sol, d’aquell seu propi regne que l’apersona, a ell mateix, amb el seu propi poder”.

María Zambrano

El pensament de María, la reflexió que ella fa de la figura de l’Aurora, ens proposa el dolor com a font de coneixement... i del poder al qual s’arriba des d’ell. Per això, *és urgent iniciar el procés de desvictimització de les dones que han sobreviscut a la violència en qualsevol de les seves formes*. Elles integren en si mateixes els recursos necessaris per a “renéixer” i en el trànsit per aquesta passió, “la passió de l’Aurora”, pot transcendir aquest dolor permetent-se el procés que els torni la identitat. Així, les dones passen de ser objectes (d’agressió, d’assistència, d’intervenció, etc.) a ser subjectes de la seva pròpia vivència.

Trobem en aquest punt alguns suggeriments, per a aquells qui sentim la necessitat de situar-nos enfront la violència, que ens conviden a actuar des del respecte i l'apreci a la singularitat, a l'especificitat de les dones que viuen i/o sobreviuen a relacions de violència. Són els següents:

- Facilitar espais d'escolta..., l'escolta mancada de judici..., l'escolta que permet al propi subjecte començar a percebre's com a tal i prendre consciència dels recursos que amaga.

- Acompanyar els processos, en virtut dels quals es propicia la recerca de l'autonomia del subjecte, autonomia/"interdependència", com a ampliació d'opcions, capacitat per decidir..., amb la qual s'adquireix una major força per afrontar... unes noves relacions equitatives..., basades en el respecte, l'apreci a la diversitat i l'enriquiment mutu.

- Promoure grups de suport i la seva articulació en xarxes, possibilitant l'obertura dels espais de comunicació i intercanvi d'experiències, no solament per donar resposta a les necessitats de comunicació d'un sector de la població especialment sensible a l'aïllament social, sinó també per servir de suport a altres iniciatives de participació social a favor de la pau, la tolerància i el respecte als Drets Humans.

Podria semblar que la reflexió ens condueix a pensar la recerca de la pròpia subjectivitat, com a recurs/dret necessari només per a la dona, però no és cert. Els homes, pel seu compte, han emprès un camí paral·lel, tal vegada amb l'esperança que "més aviat que tard" ens estiguem trobant amb la certesa, des de meitat de segle anunciada per Simone de Beauvoir, que *l'amor (les relacions humanes) és una font de vida i no un perill mortal*.

Heus aquí un testimoni, "un altre present", que ens arriba, aquesta vegada, del Sud:

"És cert que, (...) els homes som criats en una cultura que alimenta que ens sentim en el dret de fer qualsevol cosa amb les dones. Però de la mateixa manera que tots som responsables del tipus de societat que hem construït, també cadascú és responsable dels seus actes individuals."

Amb aquestes paraules extretes de *La Boletina* (revista nicaragüenca editada per l'organització Puntos de Encuentro), Rubén Reyes (membre del grup Hombres Contra la Violencia, Nicaragua), en la seva carta oberta, ens aporta "una altra mirada" envers el tema que ens ocupa. És la mirada de l'home que no vol eludir la responsabilitat dels seus propis actes i, amb valentia, afronta la seva revisió i es prepara pel canvi...

"(...) Per mi, la redempció implica, no solament reconèixer que el mal ja està fet i que n'he d'assumir les conse-

qüències, sinó procurar reparar el mal de la millor manera possible. Una manera és evitar que més persones segueixin patint per aquesta raó (...)"

Seguint amb el seu propi text, Rubén Reyes transcendeix el concepte de "redempció" com a pura restauració del mal infringit a la dona, i proposa un nou procés de restitució de la dignitat de tots/es. Segons les seves pròpies paraules, *"no és fàcil per a cap home admetre que hem abusat del nostre poder (...)"*, aquest procés començaria amb l'abolició de les relacions de domini, en una revisió constant de les actituds i valors que s'hi troben...

"(...) També sé que la redempció és un procés que mai s'acaba. He d'actualitzar-la cada dia amb el compromís de mai més tornar a abusar de ningú (...) En fi, em redimeixo cada dia amb cada acte en el qual contradic allò que em va ensenyar el masclisme (...)"

Aquest és un exemple d'una nova identitat masculina emergent, tan necessària per als homes que abusen, més o menys conscientment, del seu poder, com per a aquells que, i també existeixen, reclamen el seu dret a "renéixer" amb una nova subjectivitat. ■

Emergeix una nova identitat masculina, tan necessària per als homes que abusen, més o menys conscientment, del seu poder, com per a aquells que, i també existeixen, reclamen el seu dret a "renéixer" amb una nova subjectivitat

Después de haber sido violada, Catherine pudo llegar al campamento de refugiados. Pero no contó con que allí había soldados para protegerla.

Los guardias del campamento la violaron de nuevo. Mujeres que están solas son consideradas propiedad sexual de todos. Amnistía Internacional lucha por defender los derechos de los refugiados.

Para conseguirlo, necesitamos tu ayuda.

Quero fazer parte do Amnistia Internacional por favor envie-me mais informação.

NOME: _____

C.P. _____ CIDAD: _____

Amnistía Internacional
 Calle Sanquillo 27, 1º B
 28004 MADRID
 Tel: (91) 531 05 09 P/045

